

Provokationer

Weekendavisen | 24.06.1994 | | Sektion: 3. sektion, Bøger Side 2 | 682 ord | Artikel-id: AZ501457

af Bo Green Jensen

DENNE klumme tager afsæt i installation »Burn out« på Kongens Nytorv, den omdiskuterede skrotstruktur, som nu skal fjernes og i den anledning får mindst lige så mange ord med på vejen, som da den blev etableret. Man er derfor velkommen til at bladre videre, hvis man ikke kan bære at læse flere. Selv må jeg dog kommentere. Det er trods alt det spalten er til for. Strukturen var som bekendt udført af Jes Brinch og Henrik Plenge Jakobsen, den samme dynamiske kunstnerduo, som tidligere satte sindene i kog med et kunstværk som ned til mindste detalje viser, hvordan der ser ud i en nedsmeltet børnehave. Den diskussion blev dog på kultursiderne. Burn out var derimod bredt kontroversiel, fordi den blev lagt i et offentligt rum.

Det mest interessante ved debatten var måske, at ingen gjorde sig illusioner om indholdet. For en gangs skyld sprang man det elementære over og undlod at diskutere, om de smadrede biler var kunst. Måske var man udmattet efter skænderiet om Christian Lemmertz' famøse svinekadavere. Dét projekt blev af en eller anden grund forsvaret med næb og ganske mange kløer af de professionelle kulturdebattører. Måske har Brinch og Plenge en lavere stjerne på kunstscenen. I hvert fald skred man direkte til snakken om værdien af en kunst, som med vilje dyrker, hvad man kunne kalde den hæslige virkeligheds æstetik. Reaktionen på Burn out har i næsten alle tilfælde gået på, at det er muligt, disse ting findes, det er muligt, det virkelig er sådan, men derfor er der ingen grund til at imitere ulykken, kalkere katastrofen og kalde resultatet for moderne kunst. Jeg ved ikke, om Lemmertz' rådne svin var bedre kunst end Brinchs og Plenges smadrede biler, men begge værker indskrives i en lang og frugtbar tradition for ritualiseret provokation, som rækker mindst 80 år tilbage. På vejen har den sat sig mindeværdige spor i form af emblemer som Marcel Duchamps Urinal fra 1917, Meret Oppenheims pelsklædte kop fra 1936, der så sikkert valgte titlen Objekt, Richard Rauschenbergs bildækkersede gedebuk fra 1955, der ikke mindre præcist fandt titlen Monogram, Allen Jones' fetischistiske 70'er-møbler, Piero Manzoni's legendariske lort på dåse, Merda d'artista fra først i 60'erne, og Bjørn Nørgaards herostratiske hesteslagtning fra slutningen af samme årti. Kunsten ligger i alle de nævnte tilfælde i iscenesættelsen. Objekter og substanser anbringes i overraskende sammenhænge, og man tvinges til at forholde sig til dem. Når den frodige mærkværdighed trækker på en anden æstetik end det hæsleges, kan reaktionen være lige så markant positiv. Et eksempel er Suste Bonnens undervandsskulptur ved Højbro Plads, en kamoufleret turistattraktion som folk kommer langvejs fra for at se. Nu har man sagt fra over for selve provokationens koncept. Efter Burn out ikke blot forbeholder, men påberåber man sig retten til at reagere negativt og være ligeglad. Det er den samme ret, man længe har påberåbt sig i skønlitteraturen. Utrygheden ved de væltede biler, de rådne svin og den udbrændte børnehave kommer samme sted fra som den eftertrykkelighed, hvormed man er begyndt at kræve selvcensur af forfatterne og deres forlæggere, politisk korrekthed af filmens folk og generel tilbageholdenhed hos de medier, der doserer døgnets mængde af rædsel. Man vil ikke se det grimme og det onde, og man nærer intet ønske om at forstå det. Resultatet er en slags besværgende magi, ud fra hvilken man ræsonnerer, at hvis kunsten ikke viser det onde, vil virkeligheden følge det gode eksempel. TV-vold avler virkelig vold, ergo må TV-idyl avle fred. Reaktionen er forståelig nok. Imidlertid er det forstemmende, at man vil kalde den noget andet. Man retfærdiggør sin væmmelse og modvilje ved at kalde den grimme kunst dårlig og ukonstruktiv, men netop ukonstruktiv er den jo ikke. Det er konceptkunsten et lige så klart eksempel på som

American Psycho og Mads Brenøes noveller. Det skal nu hedde sig, at man vil omklamre og glorificere noget trivielt og ligegyldigt, at man vil dyrke en ond kunst, hvis man ser værdier i provokationen og ubehagets æstetik. Altså er man tilbage på sporet. Man er ved at trække sin grænse. Man er ved at få kvast den entartete kunst.

Alt materiale i Infomedia er ophavsretligt beskyttet.

Kunden må ikke sælge, videregive, distribuere, gengive eller mangfoldiggøre materiale fra Infomedia uden særlig og skriftlig aftale med Infomedia. Overført (downloadet) materiale skal slettes efter anvendelsen og må ikke indlægges i informations-genfindingsystemer, som for eksempel elektroniske postsystemer, databaser, fælles netværk eller lignende.

Videreformidling

Kunden må foretage videreformidling (ved videreformidling forstås kopiering, distribution via elektronisk post, tilrådighedsstillelse i databaser, på netværk eller lignende) af modtagne overskrift- og indledningsformater inden for kundens egen virksomhed. Al anden videreformidling af materiale fra Infomedia skal aftales skriftligt med Infomedia.